

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 145/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. B., PhD., B., zastúpeného advokátkou Mgr. M. L., B., ktorou namieta porušenie základných práv na súdnu a inú právnu ochranu a prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 13/2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. B., PhD., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. apríla 2009 doručená sťažnosť JUDr. M. B., PhD. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie základných práv na súdnu a inú právnu ochranu a prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 13/2007.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že *„17. januára 2007 bol na Okresnom súde... podaný návrh navrhovateľky PhDr. E. H. ... proti... sťažovateľovi, o určenie neplatnosti vyhlásenia o uznaní dlhu a súhlase dlžníka s exekúciou spísaného notárskou zápisnicou... JUDr. R. B. ... 23. marca 2006 pod N 21/2006, Nz 11198/2006, NCRI 11136/2006, o určenie neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva uzavretej dňa 29. marca 2006 medzi navrhovateľkou a sťažovateľom a o nariadení predbežného opatrenia. Konanie na Okresnom súde... je vedené pod sp. zn. 9C 13/2007. ...*

Navrhovateľka je bývalou klientkou sťažovateľa, ktorej sťažovateľ poskytoval právne služby na základe mandátnej zmluvy uzatvorenej dňa 20. januára 2004. Dlh navrhovateľky v celkovej sume 5.694.000,- Sk + 19% DPH, ktorý navrhovateľka uznala vo forme vyššie uvedenej notárskej zápisnice, vznikol z titulu právnych služieb poskytnutých navrhovateľke sťažovateľom.

Dňa 28. februára 2007 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie Okresného súdu... z 19. februára 2007, ktorým súd rozhodol o návrhu navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia tak, že nariadil... predbežné opatrenie. ...

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ... odvolanie...

Krajský súd v Bratislave... uznesením sp. zn. 6 Co 167/07-88 z 29. júna 2007 napadnuté uznesenie prvostupňového súdu v časti... zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia... zamietol. Odvolací súd vo zvyšku uznesenie prvostupňového súdu o nariadení predbežného opatrenia potvrdil. Uznesenie krajského súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 20. júla 2007. ...

Dňa 8. augusta 2007 sťažovateľ... podal na Okresnom súde... návrh na zrušenie predbežného opatrenia, ktoré bolo nariadené uznesením Okresného súdu... zo dňa 19. februára 2007. ...

Okresný súd... uznesením... z 5. februára 2008 návrh na zrušenie predbežného opatrenia zamietol. Uznesenie súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 11. februára 2008. ...

Proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie predbežného opatrenia podal navrhovateľ... odvolanie...

Krajský súd v Bratislave... uznesením... z 30. mája 2008 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Uznesenie krajského súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 13. júna 2008. ...

Proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ Ústavnému súdu... sťažnosť... proti porušovaniu základného práva... podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy..., čl. 11 ods. 1 Listiny... a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru..., základného práva... podľa článku 46 ods. 1 Ústavy... a čl. 36 ods. 1 listiny..., v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy...

Dňa 14. augusta 2008 sťažovateľ podal predsedníčke Okresného súdu... sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov... V uvedenej sťažnosti sťažovateľ okrem iného zdôraznil, že odstránenie stavu právnej neistoty právoplatným rozhodnutím v tomto súdnom konaní má právny význam aj pre exekučné konanie vedené na Okresnom súde... pod sp. zn. 1 Er 71/2007 (sťažovateľ je v tomto konaní oprávneným), v ktorom súd uznesením z 12. augusta 2008 povolil odklad exekúcie... na dobu do zániku predbežného opatrenia - rozhodnutia Okresného súdu... č. k. 9 C 13/2007 zo dňa 19.02.2007. ...

Dňa 4. septembra 2008 bola sťažovateľovi na uvedenú sťažnosť doručená odpoveď predsedníčky Okresného súdu..., v ktorej sťažnosť sťažovateľa uznala za dôvodnú. Predsedníčka okresného súdu zároveň uviedla, že vyzvala zákonného sudcu, aby vo veci konal tak, aby nevznikali zbytočné prietahy. ...

Dňa 9. septembra 2008 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie Okresného súdu..., v ktorom ho súd vyzval, aby sa v lehote 15 dní od doručenia uznesenia písomne vyjadril k návrhu navrhovateľky vo veci samej. ...

Na uvedenú výzvu sťažovateľ reagoval podaním z 24. septembra 2008... Sťažovateľ v uvedenom podaní zároveň opakovane požiadal súd o bezodkladné nariadenie pojednávania v najskoršom možnom termíne. ...

Vzhľadom na skutočnosť, že ani po uplynutí ďalších dvoch mesiacov od dourčenia uvedenej odpovede predsedníčky súdu Okresný súd... nenariadil v predmetnej veci pojednávanie, sťažovateľ dňa 6. novembra 2008 podal predsedníčke okresného súdu opakovanú sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. ...

Dňa 12. februára 2009 bol sťažovateľovi doručený nález Ústavného súdu... sp. zn. III. ÚS 318/08 z 21. januára 2009, ktorým ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa... uznesením Krajského súdu v Bratislave... z 30. mája 2008 porušené neboli. ...

Dňa 12. februára 2009 bolo sťažovateľovi doručené predvolanie Okresného súdu... na pojednávanie... na deň 17. marca 2009 o 10:30 hod. ...

Dňa 25. februára 2009 bola sťažovateľovi doručená odpoveď predsedníčky Okresného súdu... na opakovanú sťažnosť v konaní..., v ktorej uznala sťažnosť sťažovateľa za dôvodnú. ...

Okresný súd... na pojednávaní... 17. marca 2009 pojednávanie odročil na neurčito...“.

3. Po uvedení príslušných ustanovení ústavy a zákonov, ako aj judikatúry súdov sťažovateľ žiadal ústavný súd, aby vydal tento nález:

„Okresný súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 9C 13/2007 porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy... a článku 38 ods. 2 Listiny..., základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy... a článku 36 ods. 1 Listiny..., právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1... dohovoru..., v spojení s článkom 1 ods. 1, článkom 2 ods. 2 a článkom 152 ods. 4 Ústavy...

Okresnému súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 9C 13/2007 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €..., ktoré je Okresný súd... povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd... je povinný sťažovateľovi zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právnej zástupkyne... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil tým, že „...Okresný súd... bol absolútne nečinný..., vytýčil pojednávanie až potom, ako sťažovateľ podal predsedníčke Okresného súdu... opakovanú sťažnosť na prieťahy v konaní...“, pričom „súd na pojednávaní dna 17. marca 2009 pojednávanie odročil na neurčito“. Ďalej v tejto súvislosti uviedol, že „Okresnému súdu... je v konaní vedenom pod sp. zn. 9C 13/2007 zrejma skutočnosť, že ten istý súd v exekučnom konaní sp. zn. 1 Er 71/2007, v ktorom si sťažovateľ ako oprávnený voči povinnej (navrhovateľke v konaní sp. zn. 9C 13/2007) uplatnil svoju pohľadávku v celkovej sume 6.775.860 Sk s príslušenstvom, uznesením z 12. augusta 2008 rozhodol o odložení exekúcie... Nezákonným postupom súdu je sťažovateľovi spôsobovaná značná majetková aj nemajetková ujma a tento postup sťažovateľ považuje za marenie prístupu k spravodlivosti. ... V nadväznosti na zjavne zbytočné prieťahy v súdnom konaní sa sťažovateľ domnieva, že samotné deklarovanie porušenia jeho základných práv Okresným súdom... nemožno považovať za dostatočné a výšku navrhovaného finančného zadosťučinenia považuje za primeranú ujme, ktorá mu je spôsobovaná protiprávnym postupom Okresného súdu...“.

5. Pre prípad pridelenia veci členom senátu III. ÚS sťažovateľ namietal ich zaujatosť.

6. V neposlednom rade sťažovateľ požiadal „... aby ústavný súd využil možnosť, ktorú mu dáva ustanovenie § 26 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sa pri prerokúvaní návrhov ústavný súd nemusí riadiť poradím, v akom mu došli, ak vec, ktorej sa návrh týka považuje za naliehavú“.

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podobne tiež čl. 36 ods. 1 listiny.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov... Podobne tiež čl. 38 ods. 2 listiny.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

8. Ústavný súd si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhoviel (napr. I. ÚS 11/00)

alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

11. Jadrom posudzovanej sťažnosti (tak ako ho formuloval sťažovateľ) bolo, „... že *Okresný súd... svojim nesprávnym postupom a nečinnosťou v predmetnom konaní porušil jeho základného právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy... a článku 38 ods. 2 Listiny..., základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy... a článku 36 ods. 1 Listiny, právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1... dohovoru o..., v spojení s článkom 1 ods. 1, článkom 2 ods. 2 a článkom 152 ods. 4 Ústavy...*“. Z uvedeného rešpektujúc § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde (t. j. viazanosť obsahom sťažnosti a jej petitom) vyplýva, že predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľa na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým boli podľa neho spôsobené zbytočné prieťahy a porušené jeho označené práva.

12. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená. Právny názor ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti vychádza z vyhodnotenia doterajšieho priebehu konania pred okresným súdom, ktoré začalo 17. januára 2007 podaním návrhu navrhovateľky PhDr. E. H. proti sťažovateľovi na určenie neplatnosti vyhlásenia o uznaní dlhu a súhlase dlžníka s exekúciou spísaného notárskou zápisnicou JUDr. R. B. 23. marca 2006 pod sp. zn. N 21/2006, Nz 11198/2006, NCRI 11136/2006, na určenie neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva uzavretej 29. marca 2006 medzi navrhovateľkou a sťažovateľom a o nariadení predbežného opatrenia. Konanie na okresnom súde je vedené pod sp. zn. 9 C 13/2007.

13. Ďalší priebeh konania, vychádzajúc z obsahu sťažnosti a pripojených listín, ktoré nebolo dôvod ústavným súdom spochybníť, bol takýto:

- uznesením z 19. februára 2007 okresný súd nariadil predbežné opatrenie, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal,

- odvolací súd uznesením z 29. júna 2007 v časti zmenil a v časti potvrdil napadnuté prvostupňové uznesenie,
- uznesením z 5. februára 2008 okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na zrušenie predbežného opatrenia, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal,
- odvolací súd uznesením z 30. mája 2008 prvostupňové uznesenie potvrdil,
- 14. augusta 2008 okresný súd vyzval odporcu (sťažovateľa), aby sa vyjadril k návrhu (dovtedy sa vyjadroval k otázkam týkajúcim sa nariadenia predbežného opatrenia, pozn.), čo sťažovateľ učinil podaním z 24. septembra 2008,
- 30. októbra 2008 bol spis predložený ústavnému súdu v súvislosti s podanou sťažnosťou sťažovateľom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 167/07 z 29. júna 2007 (ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 318/08 z 21. januára 2009 rozhodol, že sťažovateľom namietané porušenia základných práv a slobôd neboli porušené, pozn.),
- v novembri 2008 bola vznesená námietka zaujatosti proti zákonnému sudcovi,
- 17. marca 2009 sa uskutočnilo pojednávanie na okresnom súde, na ktorom boli vypočutí účastníci a pojednávanie bolo odročené na neurčito. Navrhovateľka žiadala poskytnúť lehotu na písomné vyjadrenie k výpovedi odporcu, odporca (sťažovateľ) žiadal doplniť dokazovanie znaleckým posudkom a prípadne vypočuť svedkyňu – vo veci zainteresovanú notárku. Okresný súd zároveň uložil navrhovateľke lehotu na vyjadrenie a na predloženie ďalších dôkazov v predmetnom konaní.

14. Doterajšia dĺžka konania vedeného okresným súdom (viac ako 27 mesiacov) spolu s charakterom veci (spor o platnosť právnych úkonov), ako aj skutočnosťou, že v predmetnej veci už predbežne opakovane rozhodovali okresný súd a krajský súd, zatiaľ vylučuje, aby konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 9 C 13/2007 bolo možné pokladať za konanie so zbytočnými priet'ahmi, a to aj napriek tomu, že z uvedeného chronologického prehľadu vyplýva, že v postupe okresného súdu došlo k priet'ahom v trvaní niekoľkých mesiacov, čo však dosiaľ nepostačuje na prijatie záveru, že by uvedené priet'ahy dosahovali takú intenzitu, že by ich bolo možné označiť za zbytočné.

15. Podľa názoru ústavného súdu vplyv na celkovej dĺžke konania pred okresným súdom malo tiež správanie sťažovateľa, ktorý síce procesne prípustným spôsobom využíval zákonné prostriedky proti predovšetkým nariadenému predbežnému opatreniu v posudzovanej veci (podával opravné prostriedky a samotné návrhy na jeho zrušenie, podal sťažnosť na ústavnom súde a pod.), avšak nepochybne práve pre účely predbežného posudzovania (o predbežnom opatrení či sťažnosti na ústavnom súde) nemohol okresný súd „objektívne vzaté“ konať vo veci samej rýchlejšie a efektívnejšie.

16. Vzhľadom na uvedené zatiaľ nepovažoval ústavný súd postup okresného súdu za taký, ktorý by mohol byť východiskom pre vyvodenie záveru o príčinnej súvislosti s možným porušením základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (v zmysle ním označených porušení základných práv a slobôd).

17. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. V prípade, ak všeobecné súdy posudzujúce danú vec sa budú v budúcnosti dopúšťať prieťahov v konaní (budú nečinné alebo ich konanie bude neefektívne), nič nebráni sťažovateľovi, aby opakovane podal ústavnú sťažnosť, v rámci ktorej ústavný súd zohľadní celý doterajší priebeh konania, to znamená, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2009